

Hoorzitting
Commissie Landbouw Vlaams Parlement
1 juli 2020

Agrovoedingssysteem POST corona?

Joris Relaes

Agrovoedingssysteem in Vlaanderen TIJDENS de Corona-crisis: drie observaties

1. Landbouw- en voedselsector aangeduid als essentiële sector
2. Structurele problemen zijn niet weg (droogte, emissies....)
3. Ambitieuze beleidsintenties aangewakkerd
4. En verder?

1. Landbouw en voedsel essentieel

→ Het voedselsysteem bleef overeind

- meer dan voldoende voedsel beschikbaar (behoudens kleine haperingen)
- produceren van voedsel: een zeer veerkrachtig systeem
- consumentengedrag verschoof (vb. meer verse groenten en fruit)
- ‘boost’ korte keten (vnl. verkoop op de boerderij)

→ Moeilijkheden in bepaalde deelsectoren

- sierteelt- en aardappelsector: overschotten
- zuivel: prijsvormingsproblemen
- vooral schrik voor de vooruitzichten op termijn (ILVO enquête)

- groenten- en fruitsector: relatief positieve prijsvorming

2. Structurele problemen zijn niet weg

1. **Ecologische impact:** klimaat, droogte, emissies, nutriëntenverliezen, biodiversiteitsverlies.....
2. **Ongezonde eetgewoonten** bij veel consumenten
3. **Marktmacht uit evenwicht** in de voedingsketen (distributiesector)
4. **Economische kwetsbaarheid** vergroot (schaalvergroting en specialisatie)
5. **Sociale problemen:** welbevinden onder druk
6. **Toegang** tot het beroep / tot grond
7. **Loonkosthandicap** van de Vlaamse voedingssector

3. Maar...nieuwe aandacht = kans

→ **Ambitieuze beleidsintenties Europees**

Integraal voedselbeleid

Offensief: EU voedselsysteem dé standaard qua duurzaamheid op wereldniveau

Europa als alternatief tussen het VS-model en China-model

→ **Ambitieuze beleidsintenties Vlaams**

Vlaamse voedseltop, Vlaamse voedselstrategie

→ Persoonlijke inschatting: hoopgevend

Niet te onderschatten, deze ambities

*“Het wordt
géén business as usual”*

*“Het moet meer zijn dan gewoon een
tandje bijsteken”*

→ LET WEL(1): respecteer & (er)ken de landbouwstiel

- Productie van planten en dieren => geen 100% zekerheid en controle over het productieproces
- Beloon het betere ondernemerschap en de innovatie
Overstappen van een 'middelenregelgeving' naar een 'doelenregelgeving' die goed ondernemerschap en innovatie beloont (cfr. 'Afrekenbare Stoffenbalans' in Nederland)
- Voedingsindustrie en distributiesector moeten mee hun verantwoordelijkheid nemen

→ LET WEL(2): ‘faire handelsverdragen en gelijk spelveld zijn nodig

‘A renewed trade policy for a stronger Europe’ 16 june 2020

#EUTradeReview

“The current pandemic is reshaping the world as we know it, and our trade policy must adapt to be more effective in pursuing European interests. We must keep trade free and fair, underpinned by appropriate rules both within the EU27 and globally. With this review, we will listen to everyone who has a stake.”

Phil Hogan
Commissioner for Trade

4. En verder? Post-corona?

Het ILVO-onderzoek schakelt meer dan een versnelling hoger:

‘5G voor landbouw en voeding’

5G voor landbouw en voeding:

5 x Gezondheid als leidraad voor het ILVO - onderzoek

Gezonde productie

- Klimaatvriendelijke landbouw
- Minder gewasbeschermingsmiddelen door meer kennis van plantenpathogenen
- Eiwitdiversificatie (o.a. Vlaamse soja)
- Nieuwe en “oude vergeten” teelten
- Minder antibioticagebruik in de veehouderij
- Duurzame combinaties van plantaardige teelten met uitloop voor landbouwhuisdieren (bv. agroforestry en uitloop pluimvee)
- Gezondheid en welzijn van landbouwhuisdieren
- Transitie naar bio-gebaseerde economie
- Aandacht voor neven- en reststromen
-

Gezonde verwerking

- Voedselveiligheid
 - Pathogenen in de agrofood keten (whole genome sequencing)
 - Belang van reiniging en desinfectie
- Rol van processing: minder geraffineerde producten
- Eiwitdiversificatie met klemtoon op plantaardige bronnen in een gebalanceerd en gevarieerd dieet
 - Nutritioneel verantwoord
 - Allergeniciteit (meer gerelateerd aan plantaardige dan aan dierlijke bronnen)
 - Antinutritionele factoren in diverse (plantaardige) eiwitbronnen
- Veevoeding gericht op gezondheidsbevorderende eigenschappen van het voedingsproduct (essentiële vetzuren, anti-oxyderende eigenschappen, e.a.)
-

Gezonde consumptie

- Preventie chronische ziektes (o.a. gerelateerd aan malnutritie zoals obesitas)
- Relatie dieet – darmmicrobioom
- Productdiversificatie met maximaal behoud van nutriënten en smaak
- Aangepaste voeding voor specifieke doelgroepen (zorgsector, Parkinson, sarcopenie, sporters,....)
- Blijvend inzetten op evenwichtig en gevarieerd voedingspatroon (o.a. suiker-, vet- en zoutreductie)

Gezonde socio- economische relaties

- Nieuwe verdienmodellen
- Versterken mogelijkheden korte keten
 - structurele samenwerking met 6 korte ketenbedrijven
- Versterken band landbouwer – consument
- Versterken band landbouwer – natuur (bv. extensieve begrazing voor natuurbeheer)
- Stadslandbouw (versterken band stad – platteland)
- Aandacht voor het welbevinden van de landbouwer

Gezonde omgeving

- Gezonde bodem (bodempaspoort, boerderijcompost,.....)
- Koolstofopslag in de bodem
- Verminderen emissies vanuit de landbouw (ammoniak, geur, fijn stof,)
- Droogteproblematiek
 - rationeel wateropvang en gebruik
 - droogteresistente gewassen
- Verhogen biodiversiteit in het agrarisch gebied (agroforestry, mengteelten,.....)
 - Structurele samenwerking met bedrijf met 50 ha volledig agro-ecologische teelten
- Behoud open ruimte (partnerschap met andere sectoren aangaan bv. via voedselparken)

5G

Gezonde productie

Gezonde omgeving

Gezonde verwerking

Gezonde consumptie

Gezonde socio-
economische relaties

Welke principes streeft ILVO na in zijn landbouwonderzoek?

Prioriteit voor een betere bodemgezondheid

Verbeteren van de diergezondheid op een geïntegreerde manier, One Health principe

Sluiten van de nutriëntencycli

Een hoge biodiversiteit nastreven en die ook gebruiken in de landbouwbedrijfsvoering

Vermindering van het gebruik van externe chemische inputs

Het versterken van de weerbaarheid tegen en van het aanpassingsvermogen aan milieu- en klimatologische schokken

Welke principes streeft ILVO na in zijn landbouwonderzoek?

Het versterken van de autonomie van de landbouwbedrijven t.o.v. de spelers stroomop- en stroomafwaarts in de keten

Het nastreven van financiële, economische en technische zelfstandigheid van de landbouwers

Co-creatief onderzoek (via o.a. living labs)

Versterken van de leefbaarheid van het platteland

Versterken van de band tussen producent en consument

Hoe pakken we het aan?

- Agro-ecologische principes als leidraad
- Geïntegreerde aanpak (systeemaanpak)
- ‘Back tot basics’ maar met de hoogtechnologische mogelijkheden van vandaag
- Co-creatie (living labs)
- Geen tijd verliezen met polariserende discussies (klein bedrijf/groot bedrijf of conventioneel niet-conventioneel) Ook hier is diversiteit noodzakelijk!
- Niet eindeloos palaveren maar stappen vooruit zetten
- Respect voor de mensen op de land- en tuinbouwbedrijven

Dank u wel

Instituut voor Landbouw-
en Visserij- en
Voedingsonderzoek
Burg. Van Gansberghelaan 92
9820 Merelbeke – België
T + 32 (0)9 272 25 00

ilvo@ilvo.vlaanderen.be
www.ilvo.vlaanderen.be

Vlaanderen
is landbouw & visserij

ILVO
Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek